

Projekat finansira
Evropska unija

IPAK ← Institucionalna podrška antikorupciji
EU pomaže BiH u borbi protiv korupcije

Nedostaci zakonodavno-pravnog okvira za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini

Autori:

Srđan Blagovčanin, Senior Non-Key Expert,
Bojan Kovačević, Junior Non-Key Expert
Sarajevo, mart-april 2020.

Materijal je nastao u okviru projekta IPA "Support to implementing anti-corruption strategies in Bosnia and Herzegovina" (EuropeAid/139068/DH/SER/BA). Ovaj projekat finansira Evropska unija. Sadržaj ove publikacije je odgovornost autora i konzorcijuma predvođenog ECG Summit i ne odražava stavove Evropske unije.

PREGLED IZRAŽENIH NEDOSTAKA ZAKONODAVNO-PRAVNOG OKVIRA BORBE PROTIV KORUPCIJE U BIH

Ukupno posmatrano, može se reći da su prepoznati međunarodni antikorupcijski standardi u velikoj mjeri transponovani u zakonodavstvo na svim upravnim nivoima u BiH. Međutim, potreba daljeg usklađivanja je još uvijek izražena, ne samo kroz usvajanje ovih standarda, već i njihovo prilagođavanje domaćem, složenom, kontekstu. Ovaj pregled se osvrće na značajne nedostatke zakonodavno-pravnog okvira, bilo da na pojedinim nivoima pojedina oblast nije uređena, bilo da zakon nije primjenjiv ili da postoji značajna pravna praznina od uticaja na ostvarivanje svrhe zakona.

Oblast	Upravni nivo	Propis	Komentar
Zaštita lica koja prijavljuju korupciju	FBiH	n/a	U FBiH ne postoji zakonski okvir za zaštitu lica koja prijavljuju korupciju.
Sprečavanje sukoba interesa	BiH	<ul style="list-style-type: none"> - Izborni zakon BiH - Zakon o sprečavanju SI u institucijama vlasti BiH 	<p>Oblast SI se ističe i po tome da je jedan njen dio uređen Izbornim zakonom BiH, dok je ostatak uređen Zakonom o sprečavanju SI. Pored materijalnih preklapanja, ovo dovodi i do preklapanja nadležnosti institucija na različitom nivou i do pravne nesigurnosti.</p> <p>Generalno, pristup upravljanju SI gotovo da je u potpunosti zanemaren i podređen institutima nespojivosti i zabrana. Pored toga, Zakon o sprečavanju SI u institucijama vlasti BiH karakteriše slab obuhvat lica na koje se zakon odnosi, odnosno činjenica da znatan broj javnih funkcije nije obuhvaćen zakonom. Pravila koja se odnose na istovremeno vršenje više javnih funkcija, kao i obavljanje određenih funkcija nakon prestanka javne funkcije, nisu dovoljno definisana i jasna. Sastav Komisije za utvrđivanje SI ne uvjerava u nezavisnost iste, jer ja Komisija sastavljena i od predstavnika Predstavničkog i Doma naroda. Obaveze koje proističu iz zakona u vezi sa prijavom imovine i interesa se preklapaju, za određeni krug lica, sa obavezama koje proističu iz Izbornog zakona BiH, kako u pogledu sadržaja finansijskih izvještaja, tako i u pogledu intervala podnošenja.</p>

Oblast	Upravni nivo	Propis	Komentar
			Pored toga, sadržaj prijava nije uređen na odgovarajući način, jer nisu precizno obuhvaćeni imovina i interesi koji se trebaju prijaviti. Zakonske mogućnosti Komisije da provjereva istinitost prijave, praktično su nikakve. Na kraju, normiranje sankcija je slabo i ne djeluje odvraćajuće.
	FBiH	Zakon o SI u organima vlasti u FBiH	Zbog neformiranja institucije za provođenje zakona, ovaj zakon nikada nije primjenjivan u FBiH.
	RS	Zakon sprečavanju SI u organima vlasti RS	Sve što je navedeno za odgovarajući zakon na nivou BiH, s tim što je institucionalno rješenja svakako adekvatnije (u RS se pitanjima primjene zakona bave Komisija za sprečavanje SI i Komisija za žalbe, obje formalno nezavisne i izabrane od strane Narodne skupštine RS.
	BDBiH	Zakon o SI u institucijama BD BiH	Sve što je navedeno za odgovarajući zakon na nivou BiH, s tim što je institucionalno rješenja svakako adekvatnije (za provođenje zakona, nadležna je izborna komisija BD BiH). Iako bolje nego na državnom nivou, ni institucionalno rješenje u BD BiH nije najpovoljnije, jer je Izborna komisija svakako nemaadministrativne kapacitete potrebne za odlučivanje o SI, zaprimanje imovinskih prijave, provjere i dr.
Integritet državnih slubenika	BiH	Zakon o državnoj službi u institucijama BiH	Zakon ne propisuje šta se smatra SI državnih službenika, niti propisuje jasne odredbe kako postupati, kakav je karakter odluka donesenih u situacijama SI i sl. Odredbe o prijavi imovine nisu dovoljno obuhvatne i jasne, te ne sadrže posebne obaveze rukovodećih državnih službenika i državnih službenika nižeg ranga koji obavljaju poslove izložene korupciji ¹ u vezi sa prijavom imovine, kao ni ovlašćenja

1 Ovo je opšti i značajan nedostatak propisa o statusu državnih službenika na svim nivoima u BiH. Međunarodni standardi upravo insistiraju na posebnom tretmanu ovih kategorija državnih službenika, uzimajući u obzir uticaj ovih službenika i/ili izloženost korupciji. Štaviše, na obavezi prijave imovine i interesa svih državnih službenika, iz razloga efikasnosti i efektivnosti, uopšte se ne insistira.

Oblast	Upravni nivo	Propis	Komentar
			<p>nadležnih organa da ispituju istinitost i tačnost podataka iz prijava imovine i interesa.</p> <p>Zakon ne propisuje obavezu izvještavanja o primjeni kodeksa.</p>
	FBiH	Zakon o državnoj službi u FBiH	Većina navedenog za zakon na državnom nivou, u velikoj mjeri se odnosi i na zakon u FBiH. Osim toga, ovaj zakon uopšte ne reguliše primanje poklona i obaveze koje proističu iz toga. Takođe, zakon ne predviđa kršenje odredbi kodeksa kao disciplinski prekršaj.
	RS	Zakon državnim službenicima	<p>Zakon ne propisuje nikakve obaveze u vezi sa prijavom imovine/interesa, već je da obaveza propisana posebnom uredbom Vlade RS.</p> <p>Kao i ostali zakoni, ni ovaj zakon ne sadrži posebne obaveze rukovodećih državnih službenika i državnih službenika nižeg ranga koji obavljaju poslove izložene korupciji u vezi sa prijavom imovine, kao ni ovlašćenja nadležnih organa da ispituju istinitost i tačnost podataka iz prijava imovine i interesa.</p> <p>Zakon ne propisuje obavezu izvještavanja o primjeni kodeksa.</p>
	BD BiH	Zakon o državnoj službi u organima javne uprave BD BiH	Zakon u BD BiH ne sadrži značajnije nedostatke.